

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 25.10.2012

Vår ref.: 2011/12543

Arkivnr.: 461.3

Norsk Stein AS
Berakvam
4234 JELSA

Att. Odd Hotvedt

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 56 88 11

E: postmottak@fmro.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Norsk Stein AS, Suldal kommune - Oversendelse av vedtak om utslippstillatelse

Fylkesmannen har ferdigbehandlet søknaden fra Norsk Stein AS av 2.11.2011 og har besluttet å gi tillatelse til virksomheten etter forurensningsloven på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Tillatelsen gis som omsøkt for et tidsrom på 10 år.

Inntil 150.000 tonn årlig overskuddsmasse av fraksjon 0/2 millimeter (sand) tillates deponert i sjø innenfor grense for utfylling fastsatt i reguleringsplanen, inntil utfyllingen er fullført eller i inntil 10 år. Utslipp av suspendert stoff (SS) regnet som årsmiddel skal ikke overstige 100 mg/l. Det stilles krav om at bedriften skal sørge for overvåking av effekter av utslippene til Sandsfjorden i henhold til et overvåkingsprogram. Vilkår knyttet til støv og støy tilsvarer selv bærende krav i forurensningsforskriften kapittel 30.

Vi viser til søknad av 2.11.2011 samt brev fra virksomheten 15.6.2012 om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven.

Fylkesmannen gir med dette utslippstillatelse på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brev. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf § 16. Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Ved fastsettingen av vilkårene har Fylkesmannen videre lagt til grunn hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker.

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, har vi uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsens pkt. 3 flg. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen i den grad opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedl.1. For virksomheter som benytter slike stoffer som innsatsstoffer eller de dannes under produksjonen, er utslipp av stoffene bare omfattet av tillatelsen dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsens pkt. 3 flg. eller utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Vi vil understreke at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsatte utslippsgrensene, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Denne tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringsøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf forurensningsloven § 56.

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften, viser vi til nettstedet, www.regelhjelp.no.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Bakgrunn

Historikk

Norsk Stein AS har drevet pukkverk på Jelsa i Suldal siden 1987. Steinbruddet har vært utvidet i flere etapper, og er i dag landets største med en årlig produksjonskapasitet på ca. 10 millioner tonn.

Fylkesmannen ga 20.10.1997 *Midlertidig utslippstillatelse for Norsk Stein AS, Suldal kommune*. På grunn av store kapasitetsproblemer med å følge opp saker relatert til pukkverksdrift sendte Fylkesmannen 7.5.2001 ut et rundskriv til berørte virksomheter og kommunene i Rogaland der vi skrev at *"søknader om løyve og klagar etter forureiningslova for pukkverk, massetak, gjenvinning av asfalt og betong, samt mellomlager av asfalt, ikkje vil bli behandla av oss, men visa dei til kommunal behandling etter plan- og bygningslova."* Det ble som følge av dette aldri fattet vedtak om en endelig utslippstillatelse for Norsk Stein AS. Den midlertidige tillatelsen ble heller aldri formelt opphevet.

Suldal kommune innarbeidet som følge av Fylkesmannens brev utslippskrav til ytre miljø i *Reguleringsplan for bergverk, Berakvam* av 16.6.2004. I forbindelse med ny reguleringsplanen ble det også gjennomført konsekvensutredning (KU). Bergvesenets sluttokument etter gjennomført KU er datert 11.2.2003.

I forbindelse med ytterligere utvidelse av steinbruddet til årlig uttak av 10 mill tonn vedtok Suldal kommune 21.9.2010 endring av reguleringsplanen. I reguleringsplanens § 6.3 pkt 16 heter det at *Utslepp av støy, støv og eventuell anna forureining skal liggja innanføre forureiningsforskrifta og andre gjeldande og relevante forskrifter og innanføre eventuell utsleppsløyve fastsett av forureiningsmyndigheit.*

Gjeldende vilkår

I forbindelse med arbeidet med endring av reguleringsplanen bad Advokatfirma Smedsvig Heitmann DA på vegne av Norsk Stein AS i brev av 16.8.2007 Fylkesmannen om å avklare hvorvidt utslippstillatelsen av 20.10.1997 framdeles gjaldt parallelt med reguleringsbestemmelsene. Dersom dette var tilfelle skulle brevet også oppfattes som en søknad om oppheving av utslippstillatelsen. Fylkesmannen utsatte behandlingen av henvendelsen i påvente av at

Miljøverndepartementet (MD) skulle vedta forskrift med selv bærende krav til drift av pukkverk, jf. forurensningsforskriften kapittel 30 *Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel* vedtatt 17.9.2009.

Det heter i § 30-14 Overgangsbestemmelser:

For eksisterende virksomheter som faller inn under virkeområdet i § 30-1 og som i dag ikke har tillatelse etter forurensningsloven § 11, eller som har tillatelse med lempeligere krav enn fastsatt i dette kapittelet, gjelder dette kapittelet fra 1. januar 2011.

Krav i tillatelse etter forurensningslovens § 11 fastsatt før dette kapittelet trer i kraft, som er strengere enn krav fastsatt i dette kapittelet, gjelder inntil fylkesmannen opphever eller endrer tillatelsen med enkeltvedtak.

Så fremt ikke Fylkesmannen finner at det foreligger særlige forhold som tilsier at virksomheten fortsatt skal ha en særskilt tillatelse, jf § 30-2, medfører forskriftsendringen at utslippstillatelser etter forurensningsloven vil bli erstattet av krav gitt i selv bærende forskrift fra 01.01.11 uten at Fylkesmannen treffer enkeltvedtak om tilbaketrekking av utslippstillatelsen etter forurensningsloven § 18.

I Fylkesmannens varsel om kontroll ved Norsk Stein AS datert 3.12.2010 skriver vi som følge av ovenstående at

Midlertidig tillatelse av 20.10.97 har lempeligere krav enn forskriften, og gjeldende vilkår vil dermed bli erstattet av selv bærende forskriftskrav fra 01.01.11 uten at Fylkesmannen fatter enkeltvedtak. Dette samsvarer også med krav til ytre miljø i ny reguleringsplan. Fylkesmannen vil dermed legge gjeldende vilkår i forurensningsforskriften kapittel 30 til grunn ved kontrollen.

Fylkesmannens kontroll ved anlegget

Fylkesmannen gjennomførte i samsvar med ovenstående en kontroll ved Norsk Stein AS sitt pukkverk på Jelsa den 31.3.2011, der vilkårene i forurensningsforskriften kapittel 30 ble lagt til grunn ved kontrollen.

Avvik 4 i vår kontrollrapport 2011.024.I.FMRO av 9.5.2011 lød som følger:

Virksomheten har mangelfullt måleprogram for støy og utslipp til vann.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 30-9 Måling og beregning av utslipp. b) Utslipp til vann og støy. Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, punkt 6

Kommentarer:

Utslipp til vann

Virksomheten har ikke utarbeidet et kvalitetssikret måleprogram for prøvetaking og måling av utslipp til vann for å sikre at maksimumskonsentrasjon av faststoff/suspendert stoff (SS) i utslippspunktet til sjø er under 50 mg/l, jf. § 30-6 *Utslipp til vann.*

Støy

Virksomheten har ikke gjennomført oppdatert støymåling. Det foreligger ikke oppdaterte støyberegninger eller støymålinger for masseuttaket på Berekvam, men det ble under kontrollen opplyst at i henhold til handlingsplan for 2011 skulle Sinus AS engasjeres til dette.

Grovknuser er plassert i bunnen av masseuttaket, og dermed godt skjermet mot omgivelsene. Det genereres likevel betydelig støy fra andre deler av prosessanlegget samt

fra anleggsmaskiner. Det forsøkes å unngå rygging med anleggsmaskiner så langt mulig for å minimere lyd fra ryggealarmer. Det ble gjennomført en måling av støy fra lasteaktivitet i 2003 ved hytte vest for fjorden, som konkluderte med at støyen ikke overskrev de støykrav som da var gjeldende.

Virksomheten omfattes nå av selv bærende krav i forurensningsforskriften kapittel 30 *Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel* fra 01.01.11. Støymålinger for stasjonære knuseverk skal være gjennomført innen et år etter at forskriften trådte i kraft, jf. § 30-9 slik at virksomheten kan dokumentere at kravene i § 30-7 *Støy* ikke overskrides.

For å lukke avviket må Norsk Stein AS oversende Fylkesmannen måleprogram for støy og utslipp til vann implementert i virksomhetens internkontroll/HMS- system.

Resultater av målingene og eventuelle tiltaksplaner som følge av disse vil være tema for et oppfølgende tilsyn ved virksomheten i 2012.

Norsk Stein AS ba på bakgrunn av kontrollrapporten om et møte med Fylkesmannen for å avklare hvorvidt virksomheten måtte ha egen utslippstillatelse eller kunne drive innenfor forurensningsforskriftens kapittel 30. Et slikt møte ble avholdt 15.juni 2011, hvor også Jens Skei fra NIVA deltok som innleid konsulent for Norsk Stein AS.

Det framkom på møtet at virksomheten ikke anså det for realistisk å kunne overholde forskriftskravet om et maksimalt utslipp til vann på 50 mg SS per liter vann. I tillegg hadde virksomheten behov å deponere store mengder ikke salgbare finmasser i sjø.

Et eventuelt utslipp til vann av suspendert stoff utover grenseverdien i § 30-6, samt deponering av finmasser i sjø, vil være lempeligere vilkår enn forskriften, og vil betinge en særskilt tillatelse etter forurensningsloven § 11. Norsk Stein AS ble derfor bedt om å søke om slik tillatelse.

I sin tilbakemelding skriver Norsk Stein AS i brev 12.8.2011 dermed følgende vedrørende utslipp til vann:

Når det gjelder måleprogram for utslipp til vann har vi et etablert ledningsanlegg for avløp. Dette er innrettet på en måte som gjør det vil være svært komplisert å kunne gjennomføre nøyaktige målinger av konsentrasjonen av faststoff/suspendert stoff i det samlede utslipp.

Imidlertid er det klart at målinger vil vise at maksimalkonsentrasjonen vil overstige tillatt verdi på 50 mg/l i forurensningsforskriften § 30-6. Som følge av dette ønsker bedriften å søke om tillatelse for utslipp til sjø. Søknad vil bli sendt innen kort tid.

Søknaden

I søknad datert 2.11.2011 søkte Norsk Stein AS om et samlet utslipp av masse til vann på 400.000 tonn, herav ca. 300.000 knust masse med nominell partikkelstørrelse på under 2 med mer på sjøbunnen på 50 m dyp med utslippspunkt nær land mellom utlastingskaiene. Det resterende utslippet utgjøres av ca. 100.000 tonn suspendert stoff i slamholdig overflatevann, som søkes sluppet ut via utslippsledninger på 10 meters dyp.

For øvrige vilkår i en eventuell tillatelse søker virksomheten om at disse samsvarer med forurensningsforskriften kapittel 30.

Søknadsskjemaet er vedlagt *Vedlegg til søknad om utslippstillatelse* der søker redegjør for bakgrunnen for søknaden og vurderer 4 ulike løsninger for deponering, både i sjø og på land. Søknaden er også vedlagt notatet *Sammenfatning av eksisterende kunnskap om sjødeponering av*

avgang fra Norske Stein AS til Sandsfjorden i Rogaland utarbeidet av Jens Skei, Norsk institutt for vannforskning (NIVA).

Utlegging av søknaden til offentlig ettersyn

Fylkesmannen utsatte utlegging av søknaden til offentlig ettersyn i påvente av en avklaring fra Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) hvorvidt det omsøkte tiltak ville omfattes av forurensningsloven § 32 første ledd annen setning: *Forurensningsmyndigheten kan samtykke i annen disponering av avfallet på nærmere fastsatte vilkår*, hvor Klif er myndighet.

Fylkesmannen oversendte deretter søknaden med vedlegg til Suldal kommune 30.3.2012, og bad kommunen om å legge dokumentene ut til offentlig ettersyn i 5 uker. Kommunen ble samtidig bedt om å vurdere og uttale seg til søknaden, og vurdere om søknaden kom i konflikt med kommuneplan, reguleringsbestemmelser og reguleringsplaner. Kopi av utleggingsbrevet ble sendt en rekke offentlige etater, interesseorganisasjoner og privatpersoner, og lagt ut på Fylkesmannen sitt nettsted under miljøvern og høyringer.

Fiskeridirektoratet ba i e-post datert 5.juni om å få utsatt høringsfristen ut uke 23. Også andre høringsparter ønsket slik utsatt frist. Fylkesmannen så det sterkt ønskelig å få inn uttalelser på et bredt grunnlag, og utsatte derfor fristen i henhold til ønskene.

Det kom i alt inn 13 uttalelser til søknaden. Uttalelsene ble oversendt Norsk Stein AS per e-post i to omganger henholdsvis 8.6. og 18.6.2012. Fylkesmannen ba deretter i brev av 19.6.2012 Norsk Stein AS om å oversende eventuelle kommentarer til høringsuttalelsene innen 20.7.2012.

Virksomheten har ikke ønsket å kommentere de enkelte uttalelsene, men har i brev datert 15.6.2012 med tittel *Endring av vår utslippsøknad* redusert omfanget av den opprinnelige søknaden.

Fylkesmannen har tatt hensyn til endringen av søknaden i sin vurdering av denne. Vi har ikke sett det nødvendig å be om nye uttalelser fra høringspartene.

Mottatte uttalelser

1. Advokatfirmaet Legal ANS på vegne av Astrid Marit og Ingebrikt Kåre Fet Dommersnes uttrykker bekymring for at opphopning av slam som følge av utslipp og strømminger i Sandsfjorden skal samles opp langs deler av kysten, og på den måten skape ulemper for naboer i området. De ber om at miljøvernmyndighetene ved en eventuell imøtekomning av søknaden stiller klare vilkår til virksomheten om at de besørger gjennomført tiltak som for eksempel mudring av bunnen dersom utslippene medfører ulemper for naboer i området.

Astrid Marit og Ingebrikt Kåre Fet Dommersnes er grunneiere i den sentrale delen av masseuttaksområdet på oversiden av veien. De uttrykker bekymring for at virksomhetens og underleverandørers praksis ved håndtering av farlig avfall kan medføre grunnforurensning, jf. bilder vedlagt uttalelsen. Grunneierne frykter at dette kan medføre begrensninger for bruken av området etter at pukkverksdriften er avsluttet.

2. Kystverket Vest, Plan- og kystforvaltningen anbefaler generelt at sand/siltmassene i størst mulig grad må nyttiggjøres, og at de massene som blir lagt i sjø blir benyttet til å opparbeide areal og ikke bare deponeres i sjø. Dersom det er helt nødvendig å benytte sjøbunnen som deponi forutsetter Kystverket at ikke framkommeligheten i hovedleden blir forringet.

Kystverket påpeker at alternativ 4 kan redusere muligheten til bruk av anker ved egne kaier, og at alternativ 3 dermed er det beste av disse to alternativene. Dersom det viser seg at

deponerte masser blir ført med strømmen og avsettes på steder som medfører uønsket oppgrunning i farvannet til hinder for ferdselen må mudring bekostes av tiltakshaver.

Kystverket gjør til slutt oppmerksom på at det er installasjoner (kabler) på sjøbunnen som kan bli berørt.

3. Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening (FHL) viser til at det nå er en stor pågående prosess i forhold til Vannrammedirektivet og kategorisering/klassifisering av hver enkelt vannregion, i dette tilfelle Ryfylke. Området hvor det søkes om utslipp er udefinert i forhold til tilstandsklasse. FHL peker på behovet for sikkerhet for at omsøkte utslipp ikke vil forringe vannkvaliteten i fjorden slik at den kategoriseres i en dårligere tilstandsklasse enn den hadde fått uten omsøkte utslipp.

FHL er opptatt av at strømforholdene i fjorden blir godt nok belyst. I dag ligger de nærmeste havbruksanlegg ca 3-5 km i fra omsøkte utslippsplass. Ved utslipp av mye finpartikulært materiale er det helt essensielt at en har en sikkerhet for at dette steinstøvet ikke drives langt av sted pga strømningsforhold man i dag ikke kjenner godt nok til. FHL viser til at Klif for Nordic Mining sin søknad om utslipp til Førdefjorden har bedt om utredning av strømningsforhold over et helt år slik at man har sikkerhet for at utslippet ikke får større utbredelse enn antatt.

FHL viser videre til at Sandsfjorden er en av 29 nasjonale laksefjorder, og mener denne saken sammen med andre søknader fra gruveindustrien er i ferd med å undergrave hensikten med det vernetiltaket nasjonale laksefjorder var ment å være, og at disse sakene er så prinsipielt viktige at de bør opp til politisk behandling.

FHL er innforstått med at utslippet fra Norsk Stein AS, i motsetning til utslipp fra gruvedrift, ikke er tilsatt kjemikalier, men har likevel funnet det relevant å legge ved styrevedtak i FHL datert 24.11.2011 vedrørende generelt utslipp fra bergverksindustrien. Det heter her blant annet at

I fremtidige utslippssaker til sjø, hvor det kan være risiko for skadelige utslipp, må det ligge faglige vurderinger til grunn som i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til sjømatnæringa før utslipp eventuelt tillates. Sjømatnæringa er svært viktig for norsk matproduksjon, sysselsetting og leverandørindustrien. FHL mener derfor at myndighetene i større grad må vektlegge hensynet til sjømatnæringa i saker hvor sameksistens blir vanskelig.

4. Fellesuttalelse fra Middagsåsen hytteforening, Høyvik vellag v/Rolf Ole Vassbø, Liv Høyvik Halvorden, Arne Signe Nylund og Trygve Høyvik
Middagsåsen hytteforening og Høyvik Vellag representerer til sammen 44 fritidseiendommer. Det foreligger reguleringsplaner for eiendommene til de 3 øvrige deltakere i fellesuttalsen for etablering av 148 fritidsboliger.

Uttalelsen peker på usikkerhet knyttet til innvirkning på fiskebestander, bunndyr og gyteplasser i fjorden, volumet av deponert masse, arealet som vil bli dekket, endring av dypdeforhold og strømberegninger. Eksplisitt nevnes at det ved Kvitholmen, som ligger nær utslippspunktet for alternativ 4 i søknaden, er gode fiskeplasser og sandbanker med skjellsand og forekomster av kamskjell. Det pekes også på at Sandsfjorden er en lakseførende fjord.

Høringsparten mener at avsig av vann med finkornig steinmasse fra området/anlegget i større grad enn nå burde vært samlet opp i sedimentasjonsbasseng, og at det må utredes

hvorvidt denne massen sammen med annen overskuddsmasse kan benyttes til å bygge opp støyvoller. Krav om etablering av støyvollen bør inngå i en eventuell utslippstillatelse.

Uttalelsen peker også på muligheten for å dumpe massen på dypt vann i Nedstrandsfjorden, samt at det er behov for å deponere masse på land etter hvert som uttaket i bruddet ferdigstilles.

Uttalelsen konkluderer med at det bør gjennomføres en ny konsekvensanalyse.

5. Bjødnavågen hytteforening v/Kåre Havreberg påpeker at det dreier seg om svært store mengder masse som vil dekke sjøbunnen og ødelegge alt biologisk liv i et stort område. Dette vil i stor utstrekning også berøre både yrkesfiskere og hobbyfiskere (hytteeiere). Hytteforeningen mener det er totalt uakseptabelt å tillate deponering av så store mengder i sjøen i 2012, og ber om at det må etableres et slamdeponi på land hvor det er lett å kontrollere avrenningen fra deponiet.
6. Mattilsynet, Distriktskontoret Haugalandet viser til at det er to oppdrettsanlegg innenfor en raidius på 5 km. Avhengig av alternativ for deponering vil det nærmeste av disse ligge ca 2,5 – 3 km fra utslippspunktet. Beregninger viser at en partikkel på 15 µm (fin silt) kan transporteres ca 15 km før den synker 50 m med gjennomsnittlig strømhastighet på 6 cm/sek. Med inntil 5000 tonn utslipp i sjø per døgn må en vurdere risikoen for at særlig silt kan nå oppdrettsanleggene og skade fisken i merdene. Fisken har ingen mulighet til å flykte, og om store mengder silt når merdene vil dette kunne medføre omfattende gjelleskader og død hos fisken.

Mattilsynet ber derfor om at Fylkesmannen tar med i sin vurdering den risiko deponering av sand og silt vil kunne representere for de to oppdrettsanleggene.

7. Marie Anda er bosatt i Høyvik og nabo til steinbruddet. Hun viser til at pukkverket allerede utgjør en stor belastning for omgivelsene med utslipp av støy og støv, og er bekymret for mulige påvirkninger for det biologiske mangfoldet i Sandsfjorden. Hun framhever spesielt området rundt Skorpen, med et unikt korallrev som også er tilholdssted for en rekke marine arter. Området har gode fiskeplasser samt nærliggende rekefelt. Laks på gytevandring til Suldalslågen og utvandrende smolt passerer området.

Anda peker på at de tilførte massene vil være forurenset av sprengstoffrester og oljerester etter boring, og dermed ikke være rene masser. Hun mener notatet fra NIVA v/Jens Skei, hvor det heter at all erfaring tyder på at *virkingen på det biologiske mangfoldet er temporært og rehabiliteres kort tid etter at utslippet opphører*, minimaliserer konsekvensene av et sjødeponi.

Hun peker også på det store kvartsinnholdet i bergarten granodioritt som tas ut i bruddet, og mulige helseeffekter ved å puste inn kvartsholdig støv.

Anda konkluderer med at søknaden fra Norsk Stein AS ikke bør innvilges.

8. Suldalslågen forvaltningslag og Norske lakseelver viser til at bestanden av villaks i Ryfylke i mange år var redusert som følge av vassdragsreguleringer, sur nedbør og lakselus, men nå har vist en positiv utvikling. Sjørretbestanden er på 2000-tallet blitt sterkt redusert i Ryfylke, og det er innført fredning i alle elver i Ryfylke for å bevare bestanden. Et deponi som omsøkt i utløpet av Sandsfjorden kan resultere i reduksjon av laks- og sjørretbestanden.

Norske lakseelver understreker at Norge gjennom Naturmangfoldloven og St.prp.nr.32 (2006-2007) skal forvalte villaksbestander i nasjonale laksefjorder spesielt ut i fra føre-var-prinsippet. Dersom det er tvil om et naturinngreps effekt på villaksbestanden, skal villaksbestanden veie tyngre enn andre interesser.

Høringsuttalelsen peker videre på at de konsekvensutredninger som er utført i forbindelse med reguleringsplaner for Norsk Stein AS er mangelfulle, spesielt med tanke på hva slags effekter deponeringen kan ha på smolt av villaks og sjøørret i Sandsfjorden. Suldalslågen forvaltningslag og Norske lakseelver etterlyser en bedre utredning av hva en evt. vannblakking og finfordeling av deponeringsmateriale kan ha å si for den voksne sjøørretens oppvekstområder i fjorden og sjøørretsmoltens utvandringsveier, samt villaksens inn- og utvandringsveier.

Suldalslågen forvaltningslag og Norske lakseelver konkluderer primært med at søknaden må avslås som følge av føre-var-prinsippet for nasjonale laksefjorder og Norges nasjonale og internasjonale forpliktelser.

Subsidiært bør det først gjennomføres en utredning av konsekvensene for villaks og sjøørret før en eventuell tillatelse gis. Dersom utslippstillatelse skulle bli gitt med utgangspunkt i gjeldende kunnskapsgrunnlag bør deponiet legges på 100 meters dyp og en utslippsledning føres ned til 60 meters dyp.

9. Fiskarlaget Vest og Fiskarlagets Servicekontor AS avd. Vest har vært i kontakt med Hjelmeland og Suldal Fiskarlag, som har opplyst at det er sterkt strøm i området som vil spre massene over et større område. Det er ved dagens utslipp blakking av sjøen, og fiskerne er derfor svært skeptiske til økt utslipp til sjø av finholdig steinmateriale.

Det påpekes at det ikke er vurdert hvilken skade utslippet vil gi på korallrevet, reke-, gyte- og fiskefelt i området. Bakgrunns materialet for søknaden er dermed ikke godt nok, og søknaden bør derfor ut på ny høring etter at slik vurdering foreligger. Fiskarlaget viser også til EU sitt vannrammedirektiv.

10. Havforskningsinstituttet (HI) skriver at eventuelle miljøproblemer vil være knyttet til de store mengdene av finknust stein som planlegges deponert i fjorden, og som vil føre til nedslamming av bunnen og høye tettheter av fine partikler i vannmassene.

Det foreligger strømmålinger i Sandsfjorden før Ulla-Førre utbyggingen som viser en sterkt utgående brakkvannsstrøm og en underliggende inngående kompensasjonsstrøm. Senter for Universitetet i Bergen skrev i 1992 en rapport om effektene av Ulla-Førre, men denne er ikke henvist til i søknaden, og de strømforholdene som beskrives her er dermed heller ikke vurdert med hensyn til spredning av finpartikulær masse. HI påpeker at så lenge det ikke foreligger en oppdatert beskrivelse av strømforholdene, er det uvisst hvor høye partikkelkonsentrasjonene i vannmassene blir, hvor langt de spres og i hvilken grad de vil påvirke kvaliteten på overflatevannet.

Det er tidligere bare gjennomført begrensede bunndyrundersøkelser, og notatet fra NIVA diskuterer ikke mulige effekter av det omsøkte sjødeponiet på bunnfaunaen eller mulige effekter på rekefelt og gyte-/oppvekstområder

I sundet mellom Kjølvikskorpa og Brakvamsskorpa ligger det eneste korallrevet vi vet om i Ryfylke og også mellom Ytre Oslofjord og Hordaland. Revet ligger på ca. 100 m dyp og representerer en unik naturverdi i dette området. Korallrevet er ikke godt nok kartlagt med

hensyn til utstrekning og tilstand, og en nøye vurdering av mulige påvirkninger fra utslipp bør gjennomføres før man tar utslippssøknaden opp til behandling.

HI peker også på at Sandsfjorden er en nasjonal laksefjord, som innebærer at virksomhet med risiko for alvorlig forurensning ikke skal være tillatt og hvor føre-var prinsippet skal legges til grunn ved manglende kunnskap. Det foreligger altså et særlig ansvar for å konsekvensutrede og risikovurdere tiltak i nasjonale laksefjorder.

HI viser til at det ikke er gjort noen nye undersøkelser i forbindelse med søknaden om etablering av sjødeponi i Sandsfjorden. NIVA har gjennomgått tidligere konsekvensutredninger/-vurderinger som omhandler effekten av utslipp av avrenning/prosessvann, men har ikke vurdert mulige effekter av utslipp av 400.000 tonn med finmasser pr år. HI er derfor uenig med NIVA i at de tidligere rapportene ”..lager et godt grunnlag for å bedømme Sandsfjorden som resipient...”

HI anbefaler at det ikke blir gitt tillatelse før det er gjennomført nye resipientundersøkelser og en helhetlig konsekvensvurdering, og at disse er blitt behørig vurdert.

11. Fiskeridirektoratet region Sør (FD) etterlyser en vurdering av hvorvidt utslipp/deponering av finkornige masser i skrått terreng (ved alternativ 3) kan virvle opp bunnsedimenter og dermed medføre et større influensområde enn om massene ble ført i rør ned til endelig deponeringsområde. FD etterlyser også en kartlegging av strømforholdene gjennom året i hele vannsøylen. I forbindelse med deponering skal sjøvann fra minst 5 meters dyp blandes med finstoffet. Betydningen av tetthetsforskjell mellom utslippsvannet og sjøvannet på utslippspunktet er ikke vurdert.

FD peker videre på at Sandsfjorden er gyte- og oppveksområde for fisk, har viktige fiske- og rekefelt, samt et levende korallrev. Det foregår sesongfiske etter NVG-sild og makrell, samt et betydelig rekreasjonsfiske. Sandsfjorden er også nasjonal laksefjord.

Når det gjelder akvakultur i det aktuelle området finnes oppdrettsanlegg i Vintravik med produksjon av matfisk og stamfiskanlegg ved Foldøy øst. Sistnevnte leverer ca. 18% av all lakserog på det norske markedet.

Søknaden fra Norsk Stein AS viser til tidligere undersøkelser og konklusjoner basert på mye mindre utslipp enn 400.000 tonn årlig som virksomheten nå har søkt om. FD anser ikke dette for tilstrekkelig. I forbindelse med en søknad om et så stort utslipp til sjø med så store konsekvenser dette kan få for fiskeri, akvakultur og naturmiljø i det aktuelle området må det gjøres omfattende utredninger og modellberegninger.

FD viser til slutt til vannforskriften § 4 (miljømål for overflatevann) hvor forringelse av miljøtilstanden ikke tillates.

FD konkluderer med at søknaden inneholder så store mangler at den ikke gir grunnlag for å gi tillatelse til etablering av sjødeponi i Sandsfjorden med et årlig utslipp på 400.000 tonn finstoffholdige produkter.

12. Rogaland fylkeskommune (RF) er vannregionmyndig for vannregion Rogaland, og har ansvar for å utarbeide en regionalplan som skal sikre bærekraftig bruk av vann og vannmiljø i Rogaland. Det påpekes at Fylkesmannen i Rogaland i forbindelse med vannregionarbeidet har ansvar for å unngå tiltak som er i strid med formålet i vannforskriften.

Sandsfjorden har status som nasjonal laksefjord og Suldalslågen som nasjonalt laksevassdrag. Dette innebærer at villaksen skal gis spesiell beskyttelse i disse områdene. Under høringen av denne saken i september 2004 ga fylkesutvalget sin tilslutning til disse vurderingene, både prinsipielt og områdespesifikt.

I standard søknadsskjema for industribedrifter (som Norsk Stein har benyttet) forutsettes det at fem konkrete punkt i forhold til Vannforskriften skal besvares (pkt.4.8 jfr. vedlegg 6). Dette går på effektene av bedriftens utslipp i resipienten. Selv om fagrapporten fra NIVA tar opp noen av disse problemstillingene, kan ikke fylkesrådmannen se at tiltakshaver har opplyst saken tilstrekkelig i forhold til disse forutsetningene. Det samme kan sies i forhold til Sandsfjordens status som nasjonal laksefjord. Utvandring av smolt fra Suldalslågen og tilbakevandring av kjønnsmoden villaks skjer gjennom Sandsfjorden. Av hensyn til laksefiskeinteressene er det viktig å utrede nærmere om tiltaket kan påvirke lakse- og sjøarebestandene. På samme måte savnes en nærmere utredning av konsekvenser for næringsfisket i Sandsfjord-området, blant annet i forhold til nærliggende reketrålfelt.

Når det gjelder vurderinger i forhold til Naturmangfoldloven, ser slike ut til å mangle helt i søknaden.

RF savner også en mer utførlig kvantifisering av økonomiske effekter av deponering på land, slik at miljømessige og økonomiske forhold kan vurderes i en større sammenheng.

RF påpeker at tiltakets omfang sammenholdt med at gjeldende reguleringsplan ikke omfatter denne form for sjødeponi tilsier også at det må vurderes nærmere om tiltaket burde vært konsekvensutredet i henhold til Plan- og bygningslovens bestemmelser. I denne sammenheng bør en også vurdere om et deponiområde i sjø av et slikt omfang burde reguleres.

På grunnlag av vurderingene ovenfor fattet Fylkesutvalget i Rogaland 5.6.2012 følgende enstemmige vedtak:

Ut fra vurderinger knyttet til Vannforskriften, Naturmangfoldloven, Sandsfjordens status som nasjonal laksefjord samt mangelfull økonomisk begrunnelse i forhold til valg av utslippsløsning anser ikke Rogaland fylkeskommune saken som godt nok opplyst til å kunne behandles.

13. Suldal kommune har behandlet søknaden i *Utval for landbruk, miljø og teknikk (LMT-utvalet)* 24.5.2012. Rådmannen redegjør i sin saksutredning for de 4 skisserte alternativene deponiløsningene. Han peker på at utslippspunktet ved alternativ 3 vil tilsvare omtrent der ny utfylling skulle ende i følge gjeldene reguleringsplan. Deponeringen vil da skje innenfor et område som i stor grad allerede er påvirket av tidligere utfyllinger fra land og utslipp av slamholdig vann, i motsetning til utslipp på dypt vann etter alternativ 4, som vil medføre deponering på et område som er upåvirket av tidligere utslipp eller utfyllinger.

Følgende vedtak ble enstemmig vedtatt:

”Suldal kommune meiner utifrå tilsendt dokumentasjon at alternativ 3 med sjødeponi nær land står fram som det beste alternativet. Kommunen vil samstundes understreke at Sandsfjorden er ein nasjonal laksefjord der verksemd som innebere risiko for utslepp som kan skade laksen ikkje er tillate. Vidare er området i nærleiken rikt på biologisk mangfald med mellom anna djupvasskorallar som ikkje må bli skadelidande. Kommunen etterlyser også ei grundig konsekvensanalyse som i større grad belyser alle verknadane av eit slikt utslepp til sjøen.”

Søkers kommentar til mottatte uttalelser – Endring av søknaden.

Fylkesmannen oversendte av praktiske årsaker de innkomne høringsuttalelsene til Norsk Stein AS i flere e-poster 8.6 og 18.6.2012. Vi ba i brev av 19.6.2012 bedriften oversende oss eventuelle kommentarer til uttalelsene innen 20.7.2012.

Fylkesmannen mottok ikke kommentarer fra Norsk Stein AS til de enkelte uttalelsene innen fristen. Vi tok for sikkerhets skyld kontakt med bedriften etter utløpet av fristen, og fikk da bekreftet pr telefon at de ikke ønsket å kommentere uttalelsene.

Norsk Stein AS oversendte derimot 15.6.2012 Fylkesmannen en e-post vedlagt et brev hvor bedriften endrer sin opprinnelige søknad. Endringen er delvis begrunnet med endrede markedsforhold til gunst for virksomheten. Bedriften var på dette tidspunkt også kjent med de fleste i innkomne uttalelser, samt flere kritiske presseoppslag knyttet til søknaden.

Endringene innebærer en betydelig reduksjon av virksomhetens utslipp til sjø i forhold til den opprinnelige søknaden av 2.11.2011.

Fylkesmannen har ikke sett det hensiktsmessig å legge endringene i søknaden ut til ny høring, men har lagt disse til grunn ved behandlingen av søknaden.

Følgende endringer av søknaden framgår av brevet:

- årlig deponering av overskuddsmasse 0/2 reduseres fra 300.000 til 150.000 tonn
- pumping av masse via utslippsrør utgår
- utfylling kun fra/ved land innenfor siltgardin i bukta mellom utskipningskaier
- deponering av silt < 0,06 mm til sjø utgår. Uttaket i søndre del av bruddet, ned til kote – 54, intensiveres slik at deponering her kan starte i løpet av ett år. Deponering i eksisterende landdeponi fram til dette.

Etablering av slamdeponi med utjevnings/sedimenteringsbasseng i bruddområdet innebærer at vann fra dette, inkludert overflatevann fra store deler av bruddområdet, heretter vil bli pumpet opp via utslippsledning før det slippes ut til sjø. I dag passerer avrenning fra slamdeponiet bare et lite basseng som ligger over kote 0 før avrenning mot sjø. Virksomheten vil dermed i større grad enn i dag kunne regulere og måle sitt utslipp av suspendert stoff.

Fylkesmannens vurderinger og begrunnelse for fastsatte vilkår

Når forurensningsmyndighetene avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven § 11.

Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften §§ 4-6 og kravet i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriftens §§ 4 - 6 går ut på at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom utslippet fører til at Sandsfjorden endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf vannforskriftens § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

På bakgrunn av omfanget av det omsøkte utslippet til resipienten i Sandsfjorden i søknaden av 2.11.2011, har behandlingen av søknaden vært tidkrevende og omfattende. Fylkesmannen har sett det sterkt ønskelig å innhente uttalelser både fra relevante fagmiljøer og berørte parter på lokalt plan. Vår vurdering følger tematisk nedenfor. Siden bakgrunnen for søknaden er virksomhetens utslipp til vann, utgjør forhold knyttet til resipienten i Sandsfjorden hoveddelen av Fylkesmannens vurdering.

Deponering av overskuddsmateriale 0/2 mm i sjø

Flere av høringspartene anser dokumentasjonen vedlagt søknaden i forhold til mulige effekter for fiske- og bunnfaunaen i Sandsfjorden for å være utilstrekkelig til at søknaden kan behandles. Høringspartene viser blant annet til regelverket for nasjonale laksefjorder, vanndirektivet og lov om biologisk mangfold. De ber derfor om at det må gjennomføres en oppdatert resipientundersøkelse eller en full konsekvensanalyse (KU) før en eventuell tillatelse blir gitt. Søknaden bør derfor avslås slik den foreligger.

Det pekes på mulige konsekvenser for laks og sjøørret i en nasjonal laksefjord, et unikt dypvannskorallrev, rekefelt, gyte- og oppvekstområder for fisk, kamskjell og den generelle bunndyrfaunaen i området. Videre påpekes mulige konsekvenser for de nærliggende akvakulturanleggene.

Strømforholdene er også mangelfullt kartlagt, og det er derfor uklart hvordan deponert finstoff vil foredele seg både på bunnen og i de øvre vannlag.

Fylkesmannen er enig i at søknaden er mangelfull på disse punktene, og at det ikke foreligger tilstrekkelig dokumentasjon til å gi en tillatelse til utslipp og deponering av de mengder finstoff Norsk Stein AS oppga i sin søknad av 2.11.2011.

Norsk Stein AS har i sitt brev av 15.6.2012 trukket tilbake søknadens alternativ 4, som innebar deponering av finstoff på dypt vann i et tilnærmet uberørt område. Deponeringsmengden for finstoff (0/2 med mer) for alternativ 3 er halvert, og metodikken er endret fra pumping via utslippsledning på 50 m dyp til deponering fra land. Søknadens del som gjaldt utslipp av silt til sjø er trukket tilbake, og denne fraksjonen vil nå bli deponert på land (alternativ 2).

Utslippet til sjø vil dermed bli betydelig avgrenset både i utstrekning og størrelse i forhold opprinnelig søknad, og vil bare i begrenset grad avvike fra reguleringsplanens § 3.1.5, hvor det blant annet heter at

Utfyllinga skal skje slik at sjøen ikkje blir tilslamma, til dømes ved bruk av "siltgardin". Det skal berre nyttast reine massar. Før utfylling kan starta, skal det gjennomførast ei geoteknisk vurdering av utfyllinga med omsyn på stabilitet.

Den geotekniske undersøkelsen avdekket at sjøbunnen hadde så bratt helning at det ikke var mulig å etablere fot for en steinfylling. Dette vil medføre at massene som deponeres vil sige noe utover langs bunnen, men i liten grad påvirke bunn som ikke allerede er påvirket av slam.

Den nøyaktige utstrekning av slampåvirket bunn og i hvilken grad bunndyrfaunaen er påvirket må kartlegges i en oppfølgende resipientundersøkelse. I dette inngår en vurdering av i hvilken utstrekning utslipp/deponering av finkornige masser i skrått terreng vil virvle opp bunnsedimenter, jf. uttalelse fra Fiskeridirektoratet.

I henhold til vanndirektivet må det ikke gjennomføres tiltak som medfører nedklassing av resipientens tilstandsklasse. Tilstandsklassen er ikke klarlagt, og det er derfor viktig å kartlegge

tilstanden med tanke på en langsiktig oppfølging av konsekvensene av virksomhetens utslipp til vann.

Fylkesmannen vil dermed ikke stille krav om nye undersøkelser for å kunne behandle søknaden, men stiller krav om gjennomføring av slike som en del av tillatelsens vilkår.

Vi finner det dermed forsvarlig å gi tillatelse til deponering av finmasser fra eller ved land. Deponeringen skal foregå innenfor grensene for utfyllingsområde fastsatt i reguleringsplanen.

Vilkårene knyttet til deponeringen framgår av utslippstillatelsen pkt. 3.8

Utslipp av slamholdig overflatevann/vann fra sedimenteringsbasseng

Pukkverk omfattes av forurensningsforskriften § 30-6, der det er satt en grenseverdi for utslipp av suspendert stoff til vann på 50 mg/liter. I forbindelse med Fylkesmannens kontroll ved Norsk Stein i 2011 kunne ikke virksomheten dokumentere konsentrasjonen av suspendert stoff (SS), og det var ikke tilrettelagt for å kunne ta ut representative prøver. Virksomheten så det likevel som urealistisk å kunne overholde denne grenseverdien, som ble oppfattet som urimelig streng.

Norsk Stein AS skrev i sin tilbakemelding etter kontrollen at

Når det gjelder måleprogram for utslipp til vann har vi et etablert ledningsanlegg for avløp. Dette er innrettet på en måte som gjør det vil være svært komplisert å kunne gjennomføre nøyaktige målinger av konsentrasjon av faststoff/suspendert stoff i det samlede utslipp. Imidlertid er det klart at målinger vil vise at maksimalkonsentrasjonen vil overstige tillatt verdi på 50 mg/l i Forurensningsforskriften § 30-6. Som følge av dette ønsker bedriften å søke om tillatelse for utslipp til sjø.

Under kontrollen lå hele deponiet over kote 0, og avrenning fra denne passerte bare et lite sedimenteringsbasseng før avrenning mot sjø. Etablering av et slamdeponi med tilhørende utjevningsbasseng/sedimenteringsbasseng lavere enn kote 0, hvorfra vannet etter sedimentering pumpes kontrollert via ledning til utslipp på 10 m dyp, vil trolig redusere utslippet av suspendert stoff.

Selv om det fremdeles vil være en viss diffus avrenning av overflatevann som ikke fanges opp av utjevningsbassenget, vil anlegget i større grad enn tidligere være tilrettelagt for prøveuttak og kartlegging av virksomhetens samlede utslipp av suspendert stoff til sjø.

Norsk Stein AS har per dags dato ikke kartlagt sitt utslipp av SS, men har i søknaden forutsatt at konsentrasjonen vil overstige 50 mg/liter. Fylkesmannen stiller i utslippstillatelsen krav om at virksomheten innen en gitt tidsfrist må utarbeide og gjennomføre et måleprogram for å kartlegge sine utslipp til vann, inkludert prøvetaking og analyse av SS fra utløpsledning fra sedimenteringsbassenget.

Vannregionmyndigheten skal sammenstille eksisterende og nye data for å tilstandsklassifisere vannforekomster. Innen 2015 skal vannregionmyndigheten foreslå tiltak med sikte på å oppnå minst "god økologisk tilstand" og "god kjemisk tilstand" i vannforekomstene. Planene skal rulleres hvert sjette år. Data kan skaffes gjennom overvåking og undersøkelser.

Som et ledd i dette arbeidet må Norsk Stein AS bidra med data for de kvalitetselementer i vannforekomsten som vil kunne bli påvirket av bedriftens utslipp. Overvåkingen kan blant annet omfatte aktuelle biologiske kvalitetselementer med støtteparametre og kjemiske kvalitetselementer, jf vannforskriftens vedlegg V. Eksempler på aktuelle kvalitetselementer kan blant annet være flora, fauna, oksygen- og næringsstofforhold og miljøgifter i vannforekomsten. Vi har derfor som vilkår i

tillatelsen fastsatt et krav om undersøkelse av vannforekomsten / bidra i et felles overvåkningsprogram i regi av vannregionmyndigheten.

Data fra undersøkelsen skal innrapporteres til Vannmiljø etter fastsatt importformat på nettstedet <http://vannmiljokoder.klif.no>, jf tillatelsens pkt 12.1.

Støv

Marie Anda peker på de ulemper støv fra virksomheten forårsaker. Fylkesmannen har også mottatt en rekke naboklager knyttet til utslipp av støv. Virksomhetens kartlegging av sitt nedfallsstøv har bekreftet at dette i perioder langt overstiger kravet i forurensningsforskriften § 30-5 på 5g/m² i løpet av 30 dager. Norsk Stein AS har dermed store utfordringer knyttet til sitt utslipp av støv.

Norsk Stein AS har i sin søknad bedt om at Fylkesmannen for øvrige vilkår enn utslipp til vann skal tilsvare de selv bærende forskriftskravene, og har vedlagt sin handlingsplan for støvdempende tiltak.

Forurensningsforskriften kapittel 30 stiller krav til støvdempende tiltak, fastsetter grenseverdi, og stiller krav til måleprogram for støvnedfallsmålinger, jf. §§ 30-4, 30-5 og 30-9 a). Kravene i forskriften gir etter Fylkesmannens vurdering tilstrekkelig vern for naboer mot utslipp av mineralsk støv. Tillatelsen henviser dermed til forskriftskravene.

Støy

Norsk Stein AS søker om støykrav i overensstemmelse med forurensningsforskriften §§ 30-7 og 30-9 b), og har engasjert Sinus AS til å gjennomføre en støykartlegging. Marie Anda påpeker at hun i flere år har etterlyst støymålinger fra virksomheten uten at dette er gjennomført.

Støykravene i forskriften gir etter Fylkesmannens vurdering tilstrekkelig vern for naboer, også på natt og i helger. Tillatelsen henviser dermed til forskriftskravene.

Driftstider

I Suldal kommunes reguleringsplan for virksomheten § 6.3.17 heter det at *Det skal ikke vera særskilte avgrensningar i arbeidstid utover dei som forureiningsforskrifta sett til sprenging (07.00-16.00)*. Fylkesmannen setter i utslippstillatelsen ikke særskilte krav til driftstid.

Vi vil likevel presisere at døgnkontinuerlig drift i henhold til reguleringsplanen forutsetter at virksomheten kan dokumentere at støygrensene heller ikke overskrides på natt og i helger.

Grunnforurensning

Advokatfirmaet Legal uttrykker på vegne av grunneiere i bruddområdet bekymring for at Norsk Stein AS ved sin virksomhet kan forårsake at grunnen forurenses, noe som kan medføre begrensninger for grunneier med tanke på etterbruk av området. Det pekes spesielt på risiko knyttet til håndtering og lagring av farlig avfall innen bruddområdet.

Virksomheten har en generell plikt til å unngå forurensning, samt håndtere farlig avfall i henhold til avfallsforskriften kapittel 11. Fylkesmannen ser det likevel hensiktsmessig at virksomhetens plikt til å unngå grunnforurensning framgår av teksten i utslippstillatelsen, herunder også plikt til å etterse at også innleide virksomheter i forbindelse med sprengning eller service på maskinparken etterlever gjeldende vilkår.

Oppsummering

Utslippene av mineralsk finstoff til resipienten i Sandsfjorden i den størrelsesorden og lokalisering som framgår av Norsk Stein AS sin søknad av 2.11.2011, ville etter Fylkesmannens vurdering

medføre betydelig fare for forringelse av resipienten. Utover det generelle kravet i vannforskriftens §§ 4 - 6 om at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, vil Fylkesmannen påpeke særlig forhold som må tillegges stor vekt med tanke på å tillate deponering av finstoff og utslipp av suspendert stoff i henhold til søknaden.

Sandsfjorden er nasjonal laksefjord og har et rikt biologisk mangfold. Blant annet er det eneste registrerte dypvannskorallrevet i Rogaland lokalisert i midtsund ca. 1,4 km fra steinbruddet. Det ligger også to akvakulturanlegg innen en avstand på 3-5 km. I tillegg er området i utstrakt bruk til fritidsfiske i tilknytning til flere større hytteområder.

Både Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet og Rogaland fylkeskommune har påpekt behovet for en ny resipientundersøkelse eller en ny konsekvensutredning (KU), og kan ikke anbefale at det gis tillatelse basert på dokumentasjonen vedlagt søknaden. Fylkesmannen skal i slike tilfeller også vektlegge føre-var prinsippet.

Fylkesmannen ville dermed enten bedt virksomheten om å søke på nytt vedlagt etterspurt dokumentasjon, eventuelt gi en tillatelse av et betydelig mindre omfang enn omsøkt.

I sitt brev av 15.6.2012 har Norsk Stein AS endret sin søknad på flere betydelige punkter, som samlet medfører en betydelig reduksjon av de tidligere omsøkte utslippene. Deponering av 0/2 mm fraksjonen vil nå foregå uten utløpsledning med sjøvannsinnblanding, og innefor området som er definert som utfyllingsområde i reguleringsplanen. Deponering av silt < 0,06 mm til sjø faller også bort.

Det resterende utslipp til vann vil dermed være suspendert stoff fra overflatevann og sedimenteringsbasseng. Dette vil også bli redusert som følge av at avrenning fra deponerte masser i større grad vil skje under kote 0. Norsk Stein AS kan i dag slippe dette ut med hjemmel i forurensningsforskriften § 30-6 dersom konsentrasjonen av SS ikke overstiger 50 mg/liter. Bedriften antar at konsentrasjonen vil overstige grenseverdien, uten at dette er dokumentert.

Fylkesmannen har vurdert hvorvidt endringen av søknaden bør legges ut til ny høring, men har ikke funnet dette nødvendig da saken allerede anses for å være godt belyst.

I og med omfanget av utslippene nå er betydelig redusert i forhold til opprinnelig søknad faller etter vår vurdering de vesentligste innvendingene i høringsuttalelsene mot å gi utslippstillatelse basert på foreliggende opplysninger bort.

Det er likevel behov for mer og nyere data om miljøforholdene i resipienten slik flere høringsparter har uttrykt. Krav om gjennomføring av resipientundersøkelse inngår derfor som vilkår i utslippstillatelsen.

Fylkesmannen viser til vedlegg 2 *Minimumskrav til kartlegging av resipienten, hvor vi gjør rede for hva en kartlegging av resipienten må omfatte.*

Fylkesmannen har etter en samlet vurdering av fordeler og ulemper funnet forsvarlig å fastsette en lempeligere grenseverdi for virksomhetens utslipp av suspendert stoff til sjø enn fastsatt i forurensningsforskriften § 30-6. Grenseverdien for virksomhetens gjennomsnittlige årlige utslipp av SS til vann settes dermed til **100 mg/l**, forutsatt at utslippet ikke medfører betydelig nedslamming i resipienten. Maksimalt utslipp for hver enkelt måned skal ikke overstige **200 mg/l SS**.

Konklusjon

Fylkesmannen finner etter en samlet vurdering av fordeler og ulemper ved omsøkt tiltak, jf. forurensningsloven § 11, at Norsk Stein AS på Berakvam, Suldal kommune, etter søknad gis utslippstillatelse for utslipp fra/ved land av finpartikulært stoff (fraksjon 0/2 mm) samt suspendert mineralsk stoff (SS) via utslippsledning på 10 m dyp. Tillatelsen gis som omsøkt for en periode på 10 år.

Dersom overvåking eller annet viser at resipienten blir forringet i hht vanndirektivet, plikter virksomheten å sette i gang tiltak utover tillatelsen eller søke om endring av denne.

Vilkår knyttet til utslipp av støv og støy er i overensstemmelse med forurensningsforskriften kapittel 30.

Utslippstillatelsen med øvrige vilkår følger vedlagt.

Dersom det ved utløpet av perioden ikke foreligger særskilte forhold som tilsier et fortsatt behov for en særskilt utslippstillatelse, erstattes tillatelsen i sin helhet av vilkårene i forurensningsforskriften kapittel 30 fra 1.1.2023 uten at Fylkesmannen fatter enkeltvedtak etter forurensningsloven § 18.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Etablering av energistyringssystem	30.6.2013	8.1
Oppdatering av miljørisikoanalyse	30.6.2013	10.1
Oppdatering av måleprogram	30.6.2013	13.2
Utkast til overvåkingsprogram for resipient	30.6.2013	12, 13.4
Egenrapportering utslippsdata	1.3.2014	11.4

Risikoklasse

Fylkesmannen skal som en del av utslippstillatelsen også fastsette risikoklasse for bedriften, jf. forurensningsforskriften § 39-6.

På bakgrunn av størrelsen på virksomhetens utslipp til vann samt konflikter knyttet til utslipp av støy og støv har Fylkesmannen plassert Norsk Stein AS i risikoklasse 3. Plasseringen innebærer at Fylkesmannen skal gjennomføre en periodisk kontroll ved virksomheten hvert 3-4 år.

Varsel om fastsetting gebyrsats for saksbehandlingen

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelser, eller endringer i eksisterende tillatelser er omfattet av en gebyrordning fra 1.1.2007, jf. *Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)*, kapittel 39. Norsk Stein AS skal derfor betale gebyr for saksbehandlingen av utslippstillatelsen.

Gebyrene skal samlet sett ikke overstige forurensningsmyndighetens kostnader ved saksbehandlingen eller kontrollen. Forurensningsmyndigheten vedtar hvilken gebyrsats som skal gjelde i det enkelte tilfelle. Ved fastsettelse av gebyrsats skal forventet ressursforbruk knyttet til saksbehandlingen eller kontrolltiltaket legges til grunn.

Søknaden av 2.12.2011 dreiet seg om et betydelig utslipp i en sjøresipient med særlige kvaliteter, og var derfor gjenstand for en meget omfattende høringsrunde. Fylkesmannen har hatt betydelig ressursbruk knyttet til utlegging av søknaden, gjennomgang/vurdering av høringsuttalelsene, utarbeiding av oversendelsesbrev og tillatelse med mer. Samlet ressursbruk utgjør minimum ett månedsverk.

Fylkesmannen varsler på denne bakgrunn at vi vurderer å benytte sats 2, jf. § 39-4 i forurensningsforskriften ved fastsettelse av gebyr. Norsk Stein AS skal følgelig betale et gebyr på **NOK 80.100** for Fylkesmannens behandling av saken.

Etter forvaltningsloven § 16 har parter rett til å uttale seg om innholdet i forhåndsvarsler før vedtak fattes. Vi ber om at eventuelle merknader til varsel om fastsetting av gebyrsats blir sendt Fylkesmannen innen 2 uker etter at varselet ble mottatt.

Vedtak om valg av gebyrsats vil deretter bli sendt som eget brev.

Klageadgang

Vedtaket, herunder også plasseringen i risikoklasse, kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Klima- og forurensningsdirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Fylkesmannen. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil Fylkesmannen også kunne gi på forespørsel.

Vi har sendt kopi av dette brev med vedlegg til berørte i saken i henhold til vedlagte adresseliste.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass.fylkesmiljøvernssjef

Johan Tore Rødland
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent av Fylkesmannen i Rogaland og krever derfor ikke signatur.

Saksbehandler: Johan Tore Rødland
Saksbehandler telefon: 51 56 89 38
E-post: johan.tore.rodland@fmro.no

Vedlegg:

1. Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Norsk Stein AS (2012.247.T)
2. Minimumskrav til kartlegging av resipienten
3. Norsk Stein AS – Endring av søknad om utslippstillatelse

Kopi til:

Suldalslågens forvaltningslag	Klekkjeriet	4230	SAND
Norske Lakseelver	Postboks 9354 Grønland	0135	OSLO
Fiskeri og Havbruksnæringens Landsforening (FHL)	Sandviksboder 1 E	5035	BERGEN
Marie Anda	Postboks 97	4230	SAND
Havforskningsinstituttet	pb. 1870 Nordnes	5817	BERGEN
Rogaland fylkeskommune	Sentrum Postboks 130	4001	Stavanger
Middagsåsen hytteforening m.fl.	Nyvollhagen 16	4070	RANDABERG
Bjødnavågen hytteeierforening v/Kåre Havreberg	Andersengja 18	4200	SAUDA
Fiskarlaget Vest	Slottsgt.3	5835	BERGEN
Kystverket	pb. 1502	6025	Ålesund
Mattilsynet, Felles postmottak	Postboks 383	2381	Brumunddal
Advokatfirmaet Legal ANS v/Cecilie Engebretsen	Postboks 12	4001	STAVANGER
Fiskeridirektoratet, region sør	Postboks 185 sentrum	5804	Bergen

FYLKESMANNEN I ROGALAND
Miljøvern avdelingen

**Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven
for
Norsk Stein AS**

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jfr. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 2.11.2011 samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilkårene framgår på side 2 til og med side 10

Tillatelsen gjelder i 10 år fra 1.1.2013 til 1.1.2023. Utslippstillatelsen erstattes deretter automatisk av selvberende vilkår i forurensningsforskriften kapittel 30 *Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel* uten at Fylkesmannen må fatte nytt enkeltvedtak etter forurensningsloven § 18.

Bedriften må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger som ble gitt i søknaden eller under saksbehandlingen og som kan ha miljømessig betydning.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedrift	Norsk Stein AS
Beliggenhet/gateadresse	Berakvam
Postadresse	4234 Jelsa
Kommune og fylke	Suldal, Rogaland
Org. nummer (bedrift)	872092242
Gårds- og bruksnummer	Gnr.136 bnr. 1, 5, 6 og 8
NACE-kode og bransje	08.120 – Utvinning fra grus- og sandtak og utvinning av leire og kaolin
NOSE-kode(r)	105.01.09 Steinknusing
Kategori for virksomheten ¹	

Klima- og forurensningsdirektoratets referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ²
2012.247.T	1134.0004.01	3

Tillatelse gitt: 25.10.2012	Endringsnummer:	Sist endret:
Marit Sundsvik Bendixen ass.fylkesmiljøvern sjef		Johan Tore Rødland senioringeniør

¹ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

² Jf Forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for Statens forurensningstilsyns arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

1. Produksjonsforhold/utslippsforhold

Tillatelsen gjelder forurensning fra produksjon av knuste steinmaterialer (pukk). Tillatelsen er basert på en årlig produksjon av ca. 10 mill. tonn pr. år. Ved vesentlige endringer skal bedriften søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 flg. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt 3 flg. uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert. (Jfr Internkontrollforskriften § 5 punkt 7³)

³ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt 10.4.

2.6. Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette⁴. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

3. Utslipp til vann

3.1. Utslippsbegrensninger

Følgende utslippsbegrensninger gjelder:

Utslippskomponent	Utslippskilde	Utslippsgrenser			Gjelder fra
		Kons.grense	Korttidsgrense	Langtidsgrense	
Suspendert stoff (SS)	Prosessvann	100 mg/liter	200 mg/liter Midlingstid 24 t	100 mg/liter Årsmiddel	1.1.2013
Mineralk stoff 0/2 mm	Overskuddsmasse	150.000 tonn per år			1.1.2013

3.2. Utslippsreducerende tiltak, renseanlegg m.m.

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeavskiller eller tilsvarende renseenhet.

3.3. Utslippssted for prosessavløp

Avløpsledningen for prosessavløp skal føres ut i Sandsfjorden til minst 10 m dyp. Der det er skipsfart skal bedriften sørge for godkjenning etter havneloven.

3.4. Kjølevann

Bedriften har ikke utslipp av kjølevann

⁴ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

3.5. Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet. Så langt det er mulig skal overflatevannet ledes via samme utjevnings/sedimenteringsbasseng som prosessavløpsvannet.

3.6. Sanitæravløpsvann

Bedriftens sanitæravløpsvann ledes til offentlig avløpsnett⁵

3.7. Mudring

Dersom det som følge av bedriftens virksomhet skulle vise seg å være nødvendig med mudring, skal det innhentes nødvendig tillatelse fra forurensningsmyndigheten. Slik mudring må bekostes av bedriften.

3.8. Deponering

Virksomheten skal i størst mulig grad utnytte alle massefraksjoner som oppstår ved anlegget. Masser som likevel ikke lar seg utnytte internt eller omsettes, skal så langt det lar seg gjøre deponeres på land innenfor arealet regulert til pukkverksdrift i reguleringsplanen.

Deponering av overskuddsmasse med kornstørrelse < 0,06 millimeter (siltfraksjonen) skal i sin helhet deponeres på land, slik at eventuell avrenning fra deponiet passerer sedimenteringsbasseng.

Inntil **150.000 tonn** årlig overskuddsmasse av fraksjon 0/2 millimeter (sand) tillates deponert i sjø innenfor grense for utfylling fastsatt i reguleringsplanen, inntil utfyllingen er fullført eller i inntil 10 år.

Det skal benyttes siltgardin eller annen egnet innretning med tilstrekkelig dybde til effektivt å begrense tilslamming utenfor utfyllingsområdet. Dersom tiltaket ikke viser seg tilstrekkelig, plikter virksomheten å utrede alternative løsninger for deponeringen, og om nødvendig deponere en større andel av massene på land.

Virksomheten skal kartlegge hvordan de deponerte massene påvirker resipienten utenfor utfyllingsområdet, jf. 13.4.

4. Utslipp til luft

4.1. Utslippsbegrensninger

Følgende utslippsgrenser gjelder:

Utslippskomponent	Utslippskilde	Utslippsgrenser		
		Konsentrasjonsgrense	Midlingstid	Gjelder fra
Mineralsk nedfallsstøv	Total aktivitet ved virksomheten	5 g/m ²	30 dager	1.1.2013

⁵ Jf. forurensningsforskriften 15A. Påslipp

Utslippsgrensen gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo, eller annen nabo som eventuelt blir mer utsatt, jf forurensningsforskriften §§ 30-5 og 30-9.

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel lagerområder, områder for lossing/lasting og renseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig.

5. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet. Virksomheten er ansvarlig for at også aktiviteter i anleggsområdet som utføres av innleide aktører ikke skal medføre forurensning av grunnen.

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt. godkjenning fra kommunen⁶/Klima- og forurensningsdirektoratet.

6. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Bedriften plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁷

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.⁸

⁶ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

⁷ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

⁸ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

7. Støy

Bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

Hverdager	Lørdager	Søn- og helligdager	Kveld (kl. 19-23), hverdager	Natt (kl. 23-07), alle døgn	Natt (kl. 23-07), alle døgn
55 L _{den}	50 L _{den}	45 L _{den}	50 L _{evening}	45 L _{night}	60 L _{AFmax}

L_{den} er A-veiet ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld.

L_{evening} er A-veiet ekvivalent støynivå for kveldsperioden 23-07.

L_{night} er A-veiet ekvivalent støynivå for nattperioden 23-07.

L_{AFmax} er A-veiet maksimalnivå for de 5-10 mest støyende hendelsene innenfor perioden, målt/beregnet med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Bedriften skal utarbeide et støysonekart for egen virksomhet og oversende dette til kommunen og forurensningsmyndigheten, jf pkt. 13. Støysonekartet skal vise røde og gule soner (jf T-1442) og støygrensene i tillatelsen. Støysonekartet skal holdes oppdatert.

Støygrensene gjelder ikke for ny bebyggelse av forannevnte type som blir etablert på steder der støybidraget fra bedriften overskrider eller forventes å kunne overskride fastsatte grenser i tillatelsen.

8. Energi

8.1. Energistyringssystem

Bedriften skal ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon i anleggene. Energistyringssystemet skal være i samsvar med norsk standard for energiledelse og inngå i bedriftens internkontroll, jf pkt. 2.5.

Energistyringssystemet skal være etablert innen 30.6.2013.

8.2. Utnyttelse av overskuddsenergi

Bedriften skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt. Bedriften skal også gjennom tiltak på eget bedriftsområde legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk eller økonomisk mulig.

8.3. Spesifikt energiforbruk

Spesifikt energiforbruk skal beregnes og rapporteres årlig, jfr. pkt 11.4.

9. Avfall

9.1 Generelle krav

Bedriften plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁹.

Avfall som oppstår i bedriften, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

10. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

10.1. Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

10.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

10.3. Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år.

10.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift¹⁰. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

⁹ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

¹⁰ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

11. Utslippskontroll og rapportering til Fylkesmannen

11.1. Utslippskontroll

Bedriften skal gjennomføre målinger av utslipp til luft og vann, samt støy i omgivelsene. Målinger omfatter volumstrømsmåling, prøvetaking, analyse og beregning.

Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal som et minimum omfatte:

- komponenter som er uttrykkelig regulert gjennom grenseverdier i tillatelsen eller forskrifter
- andre komponenter som er omfattet av rapporteringsplikten i henhold til Klima- og forurensningsdirektoratets veileder til bedriftenes egenkontrollrapportering. Veilederen er lagt ut på www.klif.no.

Bedriften skal ha et måleprogram som inngår i bedriftens dokumenterte internkontroll.

Måleprogrammet skal utarbeides/oppdateres innen 30.6.2013 og sendes Fylkesmannen, jf punkt 13.2.

11.2. Måleprogram

Når bedriften utarbeider måleprogrammet, skal den:

- velge prøvetakingsfrekvenser som gir representative prøver
- vurdere usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinn i målingene (volumstrømsmåling - prøvetaking – analyse – beregning) og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå

Måleprogrammet skal beskrive de forskjellige trinnene i målingene og begrunne valgte metoder. Valgt frekvens for tredjepartskontroll og for deltakelse i ringtester skal også fremgå av måleprogrammet. Det skal gå fram av måleprogrammet hvilke usikkerhetsbidrag de ulike trinnene gir.

11.3. Kvalitetssikring av målingene

Bedriften er ansvarlig for at metoder og utførelser er forsvarlig kvalitetssikret bl.a. ved å:

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Fylkesmannen kan videre godta at annen metode benyttes dersom særlige hensyn tilsier det.
- bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne. Tjenesteyter skal være akkreditert for den aktuelle tjenesten.
- delta i ringtester for de parametrene som er regulert gjennom grenseverdier når bedriften selv analyserer
- jevnlig verifisere egne målinger med tredjepartskontroll for de parametrene som er regulert gjennom grenseverdier

11.4. Rapportering til Fylkesmannen

Bedriften skal innen 1. mars hvert år rapportere utslippsdata fra foregående år via www.altinn.no. Rapportering skal skje i henhold til Klifs veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.klif.no.

12. Overvåking av resipient og rapportering til Fylkesmannen

Bedriften skal sørge for overvåking av effekter av utslippene til Sandsfjorden i henhold til et overvåkingsprogram.

Prioriterte naturtyper og rødlistearter, deriblant korallrevet i Midtsund (og eventuelt andre korallforekomster i resipienten) skal ikke påvirkes negativt av driften til Norsk Stein AS. Intervall for overvåking settes på bakgrunn av virksomhetens miljørisikovurdering samt resultat av undersøkelser foretatt våren 2013.

Overvåkingsprogrammet skal forelegges Fylkesmannen for eventuelle merknader innen 30.6.2013.

Data som fremskaffes ved overvåking i vann, inklusiv sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø. Data leveres på Vannmiljø's importformat, som finnes på <http://vannmiljokoder.klif.no>. Her finnes også oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk.

Der det pågår overvåking i regi av fylkesmannen eller vannregionmyndighet må Norsk Stein AS bidra i felles overvåkingsprogram med data for de kvalitetselementer i vannforekomsten som kan være direkte eller indirekte påvirket av bedriftens utslipp.

Resultatene fra overvåkingen skal sendes Fylkesmannen.

13. Undersøkelser og utredninger

13.1 Utarbeidelse av støysonekart

Bedriften skal utarbeide et støysonekart for egen virksomhet og oversende dette til kommunen og forurensningsmyndigheten innen 30.6.2012. Støynivået skal angis både i henhold til krav stilt under pkt. 7 og vise røde og gule soner (jf T-1442).]

13.2 Utarbeidelse av måleprogram

Bedriften skal utarbeide måleprogram for kontroll med utslipp av rapporteringspliktige komponenter. Programmet skal sendes Fylkesmannen innen 30.6.2013.

13.3 Endring i utslippskontroll

Bedriften skal vurdere usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinn i målingene (volumstrømsmåling - prøvetaking – analyse – beregning). Det skal gjennomføres tiltak som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå.

13.4 Undersøkelse av vannforekomst

Bedriften skal undersøke kvalitetselementer i vannforekomsten som kan være direkte eller indirekte påvirket av bedriftens utslipp. Undersøkelsen kan blant annet omfatte aktuelle biologiske kvalitetselementer med støtteparametre og kjemiske kvalitetselementer, jf vannforskriftens vedlegg V. Eksempler på aktuelle kvalitetselementer kan blant annet være flora, fauna, oksygen- og næringsstofforhold og miljøgifter i vannforekomsten.

Undersøkelsen må omfatte bedriftens eget utslipp, og samlet tilstand og påvirkning i vannforekomsten. Bedriften skal sende et program for undersøkelsen til Fylkesmannen for eventuelle merknader innen 30.6.2013.

Data som fremskaffes ved undersøkelsen av vannlokaliteten, inklusiv sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø. Data leveres på Vannmiljø's importformat, som finnes på <http://vannmiljokoder.klif.no>. Her finnes også oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk.

Resultatene fra undersøkelsen skal sendes Fylkesmannen.

14. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

15. Eierskifte

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes Fylkesmannen så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

16. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift¹¹. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

17. Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

¹¹ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

VEDLEGG 1**Liste over prioriterte miljøgifter, jfr punkt 2.1.**

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktaborbromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklorbenzen	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksylater:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksylater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylater	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	(PFOA)
Tinnorganiske forbindelser:	

	Vanlige forkortelser
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5

Vedlegg 2: Minimumskrav til kartlegging av resipienten

Modellering av influensområdet

Norsk Stein AS er pålagt å utforme et overvåkingsprogram innen 30.6.2013. For å kunne avklare hvilken overvåking som er nødvendig må influensområdet til utslippet fra Norsk Stein AS kartlegges. Beregning av tiltakets influensområde baseres på strømmålinger i kombinasjon med en partikkelspredningsmodell.

Strømmålingene skal vise strøm i de ulike vannlagene (inkludert bunnstrøm). For å skaffe et riktig bilde av strømmen vil det være nødvendig sette ut målere i flere posisjoner, og strømmålerne må stå ute i minimum en månefase.

Partikkelspredningsmodellen skal utarbeides på grunnlag av strømmålingene, og den må vise hvordan fraksjonene av de finkornede massene vil spres og sedimenteres i resipienten. Modellen må også estimere hvor mye av de sedimenterte finkornede massene som etter hvert vil virvles opp og spres videre utover i resipienten. Det er viktig at modellen viser hvor massene sedimenteres og hvor langt de spres. For å verifisere modellen kan det bli nødvendig å måle tetthet av finkornede partikler i vannmassene i ulike intervaller fra utslippet.

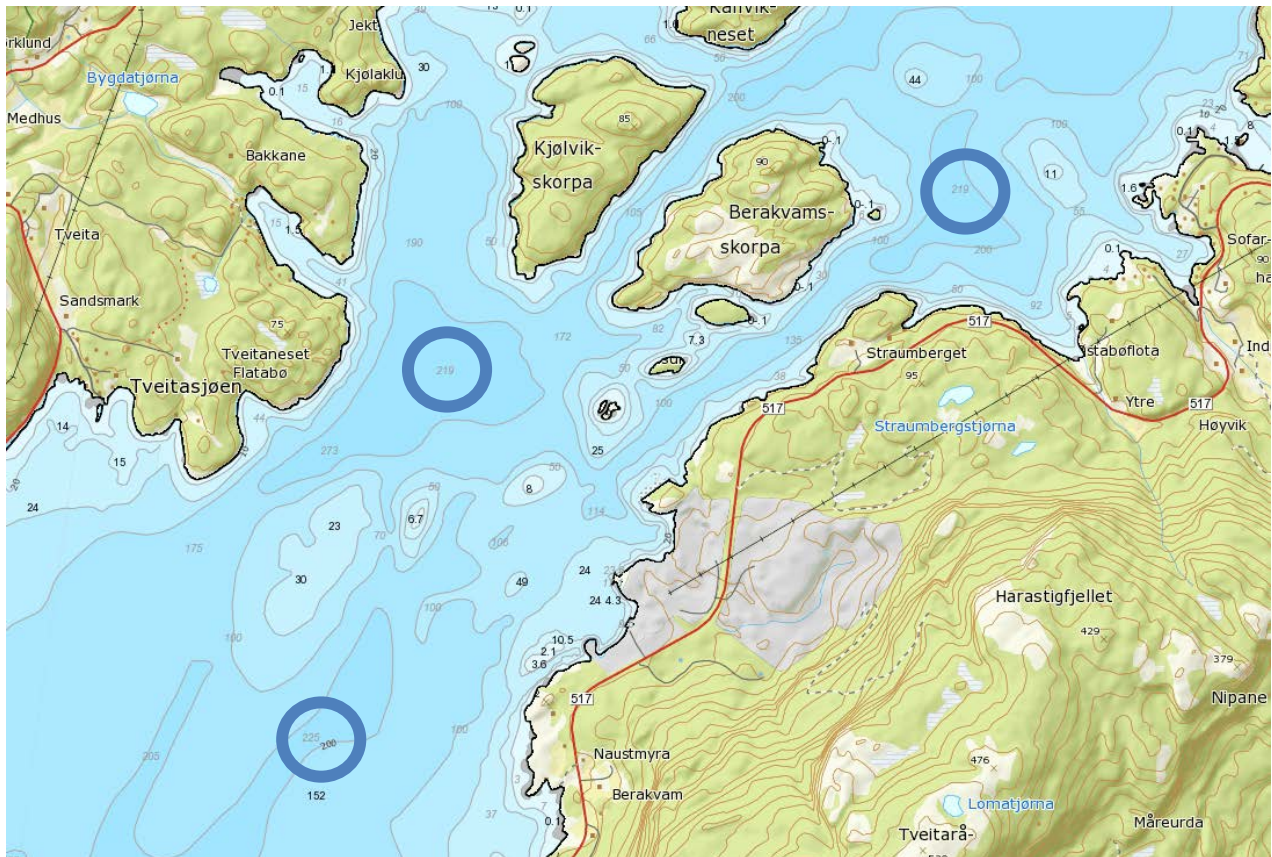
Strømmålingen må utføres, og partikkelspredningsmodellen utarbeides, innen 30.6.2013.

Kartlegging av miljøtilstand

Det skal foretas undersøkelse ved 3 prøvetakningsstasjoner; en stasjon i hvert av de 3 dypeste partiene i resipienten (se figur 1). Undersøkelsen skal tilfredsstille krav i klassifiseringsveileder, jf. Vannforskriften. Følgende parametre skal inngå i undersøkelsen:

- Bunnfauna (kvantitativ og kvalitativ undersøkelse av makrofauna (dyr større enn 1 mm) (analyseres i henhold til NS-EN ISO 16665)
- Totalt organisk karbon (TOC) (analyseres i henhold til NS-EN ISO 16665)
- Kornfordeling, måling av den relative andelen av leire, silt, sand og grus i sedimentet (analyseres i henhold til NS-EN ISO 16665)
- Oksygeninnhold, måling av konsentrasjonen av oksygen i vannsøyle, 1 meter over bunnen, i forbindelse med prøvetaking

Når det gjelder krav til korrekt prøvetaking, prøvetakingsutstyr og registrering henviser vi til NS 9420, NS-EN ISO 16665 og NS-EN ISO 5667-19. Kartleggingen må utføres innen 30.6.2013.

Figur 1: Blå sirkler viser stasjonene der det skal foretas bløtbunnsundersøkelse (dypeste punkt i resipienten).

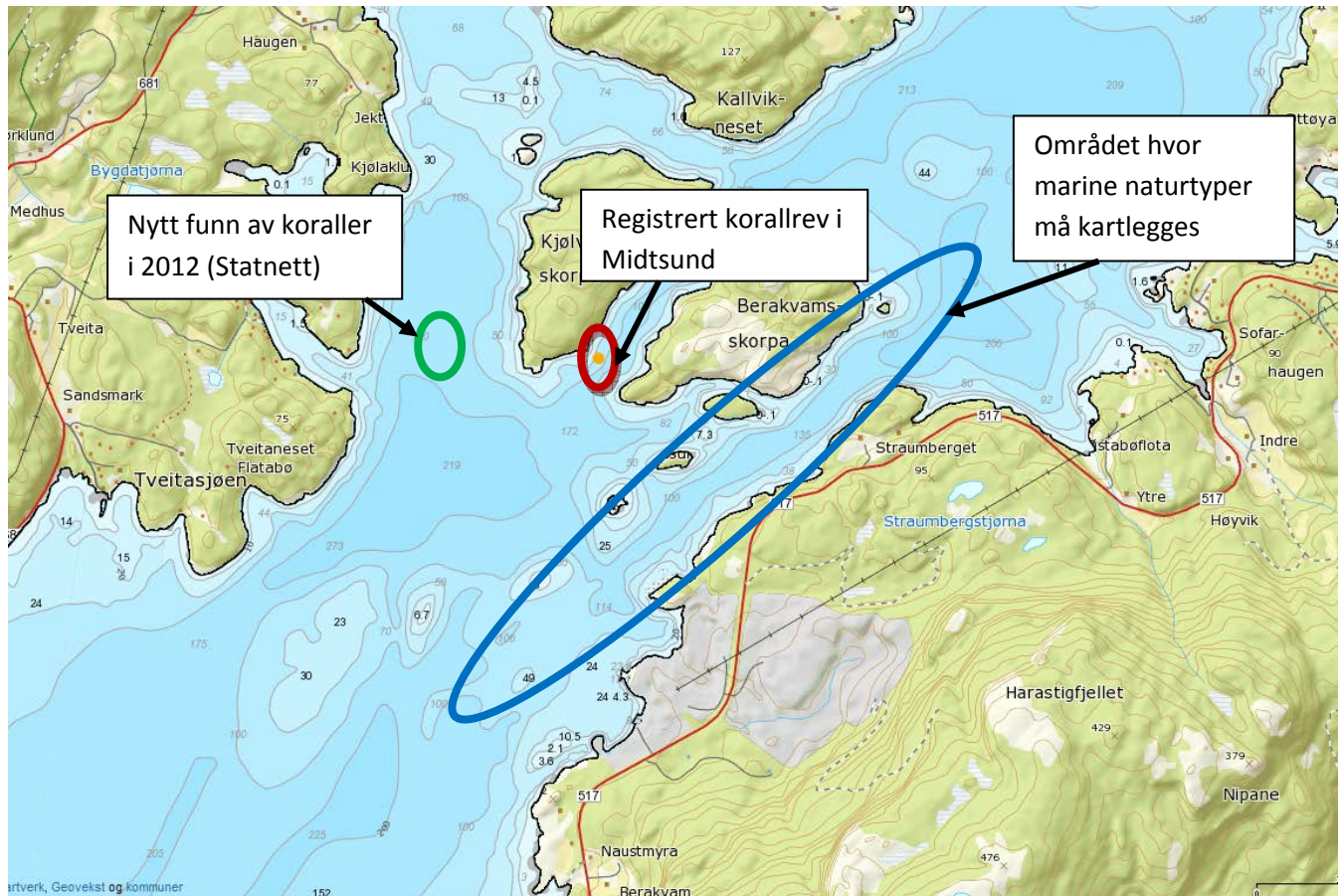
Kartlegging av marine naturtyper

Det foreløpig eneste kjente korallrevet i Rogaland er lokalisert i Midtsund, 1.4 km fra utslippet til Norsk Stein AS. Det er sannsynlig at det også finnes flere koraller i området, noe som ble vist da Statnett nylig fant koraller ved Vatlandsvåg. For å unngå at viktige naturverdier, som uoppdagede korallrev, ødelegges, pålegger Fylkesmannen Norsk Stein å kartlegge marine naturtyper i Straumbergsundet (se figur 2), med fokus på forekomster av korall. Kartleggingen skal foregå med ROV og eventuelle funn av korall skal dokumenteres med posisjon, anslått areal og tilstand. Dersom det i kartleggingen oppdages korallrev, skal det velges ut 3 punkt (posisjonene må dokumenteres) på revet hvor det skal foretas visuell karakterisering. Øvrige funn av naturtyper skal beskrives og posisjonen for funn avmerkes.

Dersom kartleggingen avdekker verneverdige naturverdier bør det i rapporten vurderes hvilken konsekvens tiltaket har for disse.

Videre vil det være nødvendig å undersøke det registrerte revet i Midtsund (se figur 2). Metodikken vil også her være bruk av ROV. Visuell karakterisering av revet må foretas på minimum 3 dokumenterte posisjoner. I karakteriseringen må det fokuseres på tilstanden til den levende delen av revet.

Kartleggingen av marine naturtyper må utføres av konsulent eller personell med dokumentert kompetanse innen kartlegging av naturtyper generelt og koraller spesielt. Kartleggingen, samt undersøkelsen av revet i Midtsund må utføres innen 30.6.2013.

Figur 2: Kart over resipienten som viser registrert korallrev i Midtsund samt området der kartlegging av marine naturtyper (med fokus på korall) må foretas. Kartet er hentet fra fiskeridirektoratets kartverktøy.

Overvåking:

Overvåkingsprogrammet (valg av, og antall prøvepunkt, metode, intervall mellom undersøkelsene) skal utarbeides på grunnlag av de overnevnte undersøkelsene. Overvåking av miljøtilstanden i bunnsedimentene, og av marine naturtyper må inngå i programmet. Når det gjelder korallrev skal visuell karakterisering foregå ved de samme punktene som i kartleggingen/tilstandsundersøkelsen. Det skal fokuseres på den levende delen av revet, og tegn til nedslamming og økning av sykt/dødt rev må dokumenteres.

Overvåkingsprogrammet (inkludert metodikk, stasjonsvalg og intervaller) skal godkjennes av Fylkesmannen. Arbeidet skal utføres av konsulenter med dokumentert og relevant kompetanse.

Fylkesmannen i Rogaland

Miljøvernavdelingen

Attn.: Johan Tore Rødland

ENDRING AV VÅR UTSLIPPSØKNAD

Vi viser til vår utslippssøknad som vi sendte 05.12.2011 og som nå er lagt ut til offentlig ettersyn med uttalefrist i disse dager.

Det har nå gått over et halvt år siden vi sendt inn søknaden, og det var en god tid før det igjen vi forberedte søknaden. I løpet av denne tida har det skjedd en god del, og det har skjedd endringer i en del forhold som lå til grunn for søknaden. Dette er endringer som er omtalt i søknaden, men de ser nå ut til å skje langt raskere enn antatt for et snaut år siden. Derfor vil vi nå signalisere at vi vil redusere omfanget av utslippssøknaden.

Deponering av overskuddsmateriale 0/2.

Søknaden omfatter deponi av 300.000 tonn sand 0/2 mm pr år.

Deponeringsbehovet er utløst av at det ikke er marked for å selge tilstrekkelig mengde av dette materialet, verken som uforedlet («uvasket 0/2») eller foredlet («vasket») produkt.

Som nevnt i søknaden, arbeider vi på flere måter med å øke salget av 0/2-produktet i markedet. Det gjelder gjennom forskningsprosjekter som går på å erstatte natursand med knust sand (maskinsand) til fremstilling av betong, og det gjelder generell innsats i markedet for å få øke andelen av vår 0/2 til erstatning av natursand til fremstilling av asfalt i våre eksportmarkeder.

I løpet av det siste halve året ser vi at den forventede utviklingen skjer langt raskere enn vi hadde forventet. Vi er nå langt mer optimistiske når det gjelder tida fram til at vi vil klare å redusere deponeringsbehovet sterkt og kanskje eliminere det helt.

Økningen i salget til fremstilling av asfalt i vårt ordinære marked har kommet raskere enn vi torde å håpe på. I den forbindelse vil allerede i sommer gjennomføre investeringer slik at vi kan foredle («vaske») større andel av 0/2 mm – produksjonen og da ha kapasitet til å dekke det økte salget.

Det forventede nye markedet for 0/2 sand til dekking av forurenset sjøbunn, har dessverre ikke utviklet seg som vi hadde håpet på. Når den utviklingen måtte komme, vil den ytterligere redusere deponeringsbehovet. Vi tror at dette vil være avgjørende for å eliminere vårt deponeringsbehov når det kommer. Vi vet at det er et veldig stort behov for tildekking av forurenset sjøbunn i Norge.

Vi har et klart økonomisk insitament for å redusere og eliminere deponering. Vi vil ha en ikke ubetydelig kostnad med å deponere masse. Dersom vi klarer å selge massen, vil det gi en betydelig økonomisk gevinst selv med lav salgspris.

Vår konklusjon i dag er at vi vil halvere volumet vi søker tillatelse til å deponere, fra inntil 300.000 tonn pr år til inntil 150.000 tonn pr. år. Vi tør pr. i dag ikke å redusere volumet ytterligere. Når det gjelder tidshorisont, er vi optimistiske og tror at deponeringsbehovet vil reduseres ytterligere i løpet av ganske få år, men vi tør ikke i dag å oppgi et tidspunkt da deponeringsbehovet er eliminert. Om 3-4 år vil vi vite mer, men pr i dag er det så usikkert at opprettholder vår opprinnelige søknad om at den skal gjelde i 10 år.

Når det gjelder deponeringsmetode og deponeringssted, er det i søknaden forutsatt pumping til sjø og utslipp, fortrinnsvis på 50 meters dyp nær land, eventuelt på 100 meters dyp lenger ut fra land. Når nå både volum er sterkt redusert og det også i løpet av få år er utsikter til ytterligere reduksjon av volumet, mener vi det er feil å legge opp til pumping av masse. Vi mener det i stedet må være best å fortsette med å utfylle ut masse fra land eller ved land, inne i bukta mellom utskipingskaiene og innenfor siltgardina. Så kan denne deponeringsløsningen eventuelt revurderes etter 3-4 år, da vet vi også mer om videre deponeringsbehov.

Det er nå omtrent haltannet år siden vi la ut siltgardin i bukta mellom kaiene. Den ble lagt ut for å hindre blakking av sjø som følge av utvasking av finstoff i strandsonen og fra utslipp i strandsonen av overflatevann fra bruddområdet og produksjonsområdet for øvrig. Etter flere ikke helt vellykkede forsøk på utlegging av siltgardina, har vi nå lært oss hvordan den skal legges ut og utformes for å være effektiv og for å kunne tåle på påkjenning av vind og bølger. Etter at siltgardina ble lagt tvers over hele bukta og festet til ei tykk trosse, har den holdt seg på plass og vært effektiv. Dybden av gardina ble redusert fra 15 til 10 meter, det viste seg ikke å gi noen redusert effekt, men den ble da enklere å holde på plass.

Ved å fortsette å fylle ut inne i bukta i begrenset omfang og tidsperiode, mener vi at massen ikke spre seg ut over det areal på sjøbunnen som allerede er utfyllt. Dybdekartet som følger utslippssøknaden viser ganske tydelig hvordan utfylte masser ligger på rasvinkel og utformer sjøbunnen her i dag.

Når det gjelder forholdet til Plan- og bygningsloven, er en slik utfylling i tråd med § 3.1.5 i gjeldende reguleringsplan. Det er der lagt opp til utfylling av hele bukta mellom kaiene, slik det også er referert til i utslippssøknaden. Men som starten på den geotekniske undersøkelsen det er satt krav om i § 3.1.5 i reguleringsplanen viste, har sjøbunnen så bratt helning at det ikke er mulig å etablere fot for noen steinfylling.

Vi endrer altså søknaden om deponeringsmetode til å gjelde utfylling i bukta mellom kaiene og bak ei siltgardin. Siltgardina må være på plass inntil utfylling er avsluttet, stabil strandsone er etablert og utslipp av slam holdig vann i overflaten er avsluttet, altså at det ikke lenger er behov for noen siltgardin.

Deponering av silt < 0,06 mm

I utslippssøknaden søker vi om deponering av inntil 90.000 tonn pr. år av finstoff (silt 0/0,06 mm) fra vaskeprosessen og med tidshorizont inntil 10 år ut fra det forhold at etter 10 års uttak i steinbruddet vil det være mulig å deponere denne massen inne bruddområdet uten at noe av steinressursen ble låst under deponiet og ikke kunne utnyttes.

I tiden etter at utslippssøknaden ble sendt, har mye av steinuttaket skjedd i søndre del av bruddområdet, med tanke på å redusere «låst» steinvolum dersom likevel slam fortsatt måtte deponeres i bruddområdet som konsekvens av at ikke utslippstillatelse ble gitt eller det ville ta så lang tid å få denne at vi måtte finne en annen løsning i mellomtiden. Vi har kommet til at vi ved å intensivere uttaket ytterligere i denne delen av bruddet i et års tid framover, vil klare å ha tatt ut så stort steinvolum der at vi vil kunne starte deponering av slam helt nede på kote -54. I driftsplanen som er i tråd med gjeldende reguleringsplan, er kote -54 laveste uttaksnivå. Med start deponering på kote - 54 i et begrenset område i søndre ende av uttaksområdet, vil steinvolumet som «låses» og ikke kan utnyttes, være begrenset og bety lite i et langt perspektiv.

Fram til om vel et års tid da vi etter en slik plan kan starte deponering i bruddet på kote - 54, vil vi fortsatt måtte bruke eksisterende deponi i bruddet. Dette mener vi er mulig å gjøre ved en utvidelse (forhøyning) av deponiet, det kan skje innenfor reguleringsplanens bestemmelser.

Konklusjonen vår er at vi tar ut fra utslippssøknaden all deponering av silt < 0,06 mm i sjøen.

Utslipp av slamholdig overflatevann på 10 meters dyp.

Den delen av utslippssøknaden som gjelder overflatevann, vil vi opprettholde uten endringer.

Det har ikke kommet nye momenter som endrer forutsetningene for denne delen av utslippssøknaden. Det kan nevnes at med et nytt deponi for slam med størt på kt. – 54 i bruddområdet, vil all avrenning fra dette deponiet skje lavere enn kt. 0 og dermed måtte pumpes opp sammen med overflatevann fra bruddområdet som under havniv. Slik pumping vil alltid skje via et utjevningsbasseng (pumpebasseng). Et slikt basseng vil også fungerer som et stort sedimenteringsbasseng. Det vil være en viss forbedring i forhold til i dag der hele deponiet ligger over kt. 0 og avrenning fra det, altså vann som ikke resirkuleres, bare passerer et lite basseng før avrenning mot sjø.

Nå vi nå tar ut all deponering av silt og bare står igjen med deponering av et begrenset volum 0/2 sand ved land bak en siltgardin, mener vi at belastningen på fjordsystemet i form av spredning av finstoff (blakking), vil være svært begrenset i forhold opprinnelig søknad og i alle fall ikke større enn den har vært gjennom flere år nå som følge av vår virksomhet.

Suldal 15.06.2012

Odd Hotvedt

Norsk Stein as